

Sinònims i antònims

► Sinònims

A les escombraries també se les pot anomenar *deixalles* o *residus*.

Els mots sinònims són paraules que tenen un significat molt semblant o gairebé idèntic, de tal manera que es poden arribar a intercanviar dins de l'oració, sense que en canvi el significat.

Exemples: *embussar / obstruir / obturar*, *deixalla / residu / escombraries*

Utilitzar-los correctament ens permet enriquir l'expressió i evitar repeticions innecessàries, però és important tenir en compte el context, ja que sovint el significat de dues paraules no és exactament el mateix.

Exemples: *castigar* i *condemnar* són mots sinònims. Ara bé, si ens fixem en les frases:

No ha fet els deures i els pares l'han castigat sense sortir.

No ha fet els deures i els pares l'han condemnat sense sortir.

En la segona frase, l'ús del mot *condemnar* resulta exagerat i, fins i tot, inapropiat.

Comprova-ho

1. Substitueix la paraula o paraules subratllades de cada oració per una altra que tingui el mateix significat.

donar fe, ver, cap, despietat, botzina, intèrpret, dialogar, boda, reemplaçar

- a) Qui és l'actor principal de la pel·lícula?
- b) Quan baixis del cotxe, toca el clàxon!
- c) No té ni un pèl a la closca.
- d) Substitueix els mots subratllats per un altre que tingui el mateix significat.
- e) T'han convidat al casori?
- f) Aquest paper certifica l'autenticitat d'aquesta joia.
- g) Malgrat l'eterna enemistat, van conversar amistosament.
- h) Va viure els actes més cruels de la guerra.
- i) És una història basada en fets reals.

► Antònims

Els antònims són mots que tenen significats contraris, oposats. Els casos més evidents els trobem entre els adjectius, tot i que també podem trobar-ne d'altres categories gramaticals:

Exemples: *brut / net*, *lent / ràpid*, *prim / gras* (adjectius) *casar / divorciar* (verbs), *càstig / perdó* (noms)

Comprova-ho

2. Uneix amb fletxes els antònims de les dues columnes.

a) avar	1) vellesa
b) consolar	2) elogi
c) crueltat	3) generós
d) crítica	4) mort
e) fèrtil	5) dèbil
f) fort	6) menut
g) gran	7) covard
h) valent	8) desolar
i) joventut	9) estèril
j) naixença	10) humanitat

3. Escriu l'antònim de cadascun dels mots següents i digues a quina categoria pertany:

	MOT	CATEGORIA
a) obert	<i>tancat</i>	<i>adjectiu</i>
b) obrir		
c) paradís		
d) pelut		
e) perjudicial		
f) plorar		
g) posar		
h) públic		

Formació d'antònims

Mitjançant els prefixos **a-**, **anti-**, **des-**, **in-** (o **im-**), **il-**, **ir-** podem formar antònims.

Exemples:

- a-** + *típic* → *atípic*
- a-** + *rítmic* → *arítmic*
- des-** + *abrigar* → *desabrigar*
- im-** + *madur* → *immadur*
- im-** + *pacient* → *impacient*
- il-** + *legal* → *il·legal*
- ir-** + *racional* → *irracional*

Comprova-ho

4. Escribeu l'antònim de les paraules següents:

Exemple: *lògic* → *il·lògic*

a) legítim	f) millorable	k) penetrable
b) lícit	g) mòbil	l) pensable
c) material	h) parcial	m) real
d) merescut	i) parell	n) recuperable
e) metòdic	j) passible	o) reflexió

Practica-ho

5. Tria la paraula adient per a cada oració.

Exemple: *antic/vell*: *Té noranta-dos anys. És molt vell.*

Col·leccio mobles antics i monedes de plata.

a) anunciar/comunicar

Volen _____ un producte de neteja revolucionari.

Haureu de _____ la notícia per ràdio.

b) pensar/rumiar

Es va _____ la proposta de feina.

No diu mai el que _____.

c) dir/afirmar

Va _____-ho amb un moviment de cap.

Va _____ que no pensava discutir més.

d) ensenyar/ensinistrar

Va _____ el meu gos en deu dies.

Va _____ a sumar a tots els alumnes.

e) grup/col·lecció

Té un _____ d'amics entranyable.

Té una _____ de segells molt valuosa.

f) amo/cap

És vostè l' _____ de la masia?

És vostè el _____ de la comissaria?

g) riquesa/abundància

Com que té petroli, és un país que té una gran _____.

Són països que neden en l' _____.

6. Completa cada oració amb la paraula més adequada segons el context.

a) mentider / falsificador / fals

En Joan és un _____ i més _____ que Judes. Fa de _____, es dedica a falsejar diners i documentació.

b) meravellós / espantós / sorprenent

Va ser _____; no ens esperàvem un castell de focs tan _____.
Va ser tan lluit, que el considero el més _____, esplèndid i bonic que hem presenciat mai.

c) mes / sou / remuneració

Cada _____ tens el mateix _____?
No, en funció de la feina que faig tinc una _____ o una altra.

d) meditar / calcular / pensar

Ja has _____ quant puja la reparació? No, encara m'ho estic _____.
Deixa que _____ durant un parell de dies...

Castell de focs.

7. Aparella els sinònims que trobis en aquest conjunt de paraules:

moral	companyia	força	sort
molt	comerç	inacabable	afer
interminable	assumpte	ètica	negoci
interrompre	aprovació	reproduir	divertit
nuca	alegre	suspendre	societat
copiar	atzar	coll	acceptació

8. Assenyala dos mots sinònims, un d'antònim i un mot intrús de cada sèrie.

- a) **augmentar:** acumular, disminuir, alçar, endevinar
- b) **bola:** tassa, mentida, veritat, llufa
- c) **capaç:** inapte, idoni, espai, escaient
- d) **clement:** benèvol, benigne, rigorós, introvertit
- e) **conegut:** secret, seguidor, sabut, notori
- f) **eixerit:** trempat, espavilat, toix, reflexiu

9. Aparella els antònims que trobis en aquest conjunt de paraules:

esperançador	famolenc	desgràcia	desconegut
espavilat	feina	hàbil	desanimador
exacte	feixuc	injust	mesura
evacuar	gràcia	oci	totxo
exageració	somni	fart	ocupar
famós	just	insomni	incert